

# STRATEGIJA ULAGANJA NA FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

## A. POSTAVLJANJE INVESTICIONE STRATEGIJE

Pojedinac ili porodica, koji razmišljaju da preuzmu stvari u svoje ruke i pređu sa klasičnih oblika štednje na ulaganje preko srpskog berzanskog tržišta, istovremeno preuzimaju rizik svojih odluka, ali i stvaraju mogućnost mnogo većih zarada.

Da bi se postigao balans između rizika i visine prihoda, potrebno je da se definiše strategija investiranja i da se ulože samo sredstva koja ne ugrožavaju dnevnu ili mesečnu likvidnost ulagača. Po pravilu, što je portfelj širi, a vremenski period ulaganja duži, nivo rizika je manji. Sa skraćanjem perioda ulaganja i sužavanjem portfelja rizik se povećava.

### **1) Vremenski period investiranja**

Period na koji se sredstva investiraju bitno utiče na politiku ulaganja.

Po vremenu trajanja, ulaganja se dele na:

- A) **Kretkoročna** - ulaganja na period do godinu dana. Ova ulaganja najčešće podrazumevaju manje rizična ulaganja kao što su gotovinski depoziti i obveznice.
- B) **Srednjoročna** - ulaganja na period od jedne do tri godine. Ova ulaganja najčešće podrazumevaju kombinaciju ulaganja u obveznice, kao dužničkog instrumenta i akcija kao vlasničkog instrumenta.
- C) **Dugoročna** - ulaganja na period od tri do pet godina. Ova ulaganja su najčešće bazirana na akcijama kao vlasničkim instrumentima, a ukoliko ulagač ima rezerve prema riziku koji nose akcije, portfelj se popunjava sa obveznicama u određenom procentu.

### **2) Podnošljivost rizika**

Nivo rizika koji je klijent spreman da preuzme, bitno će uticati na definisanje strategije investiranja.

### **3) Postavljanje investicionog cilja**

Investicioni ciljevi se mogu postaviti kao A) kapitalni rast; B) prihod od kamate i dividende; C) balans između prihoda i kapitalnog rasta; D) Postavljanje željenog nivoa godišnjeg prihoda, radi podmirenja godišnjih potreba ulagača.

### **4) Potreban nivo likvidnosti**

Definisati moguće potrebe za neočekivanim i hitnim novčanim sredstvima. Ukoliko se takve potrebe mogu pojaviti, deo sredstava se ulaže u kratkoročne bankarske depozite.

### **5) Poreski tretman**

Potrebno je utvrditi rezidencijalni status lica, a potom proučiti poreski tretman prinosa na pojedinim vrstama hartija od vrednosti. Utvrditi refleksiju prinosa od investiranja na ukupne prinose lica i poreski tretman.

## B. REALIZACIJA INVESTICIONE STRATEGIJE

Ako ulagač nije spreman da preuzme visok nivo rizika, jednom rečju ima **konzervativan pristup**, potrebno je formirati portfelj sledeće strukture: a) 30% državne obveznice, b) 20% korporativne obveznice, c) 30% akcije iz indeksne korpe belex15. d) 20% udeli u investicioni fondovima.

Međutim, ukoliko je ulagač spreman da prihvati nešto veći rizik formiraće **balansirani portfelj** sledeće strukture: a) 20% državne obveznice, b) 20% udeli u investicionim fondovima, c) 60% akcije sa Belexa15 kontinuiranog metoda trgovanja.

Ulagači koji žele aktivno upravljanje, pristupaju formiranju **agresivnog portfelja**. To je portfelj koji je komponovan isključivo od akcija. Ovi ulagači moraju da budu svesni da postoji rizik da izgube i deo osnovnog uloga, ukoliko tržište krene u nepovoljnom smeru. Međutim, ukoliko se tržište bude kretalo u očekivanom, pozitivnom pravcu, moguće je ostvariti dobru zaradu. Uobičajena struktura kod agresivnog portfelja je: 50% akcije sa kontinuiranog metoda trgovanja, 40% akcije sa metoda trgovanja po preovlađujućoj ceni, 10% udeli u investicionim fondovima.

Ulagači koji nemaju dovoljno vremena ili nisu dovoljno stručni za ovu oblast, svoje ulaganje mogu sprovesti putem „**Indeksiranja**“. Indeksacija predstavlja postupak formiranja portfelja koji odgovara indeksnoj korpi. Potpuno kopiranje indexa podrazumeva da se sačini portfelj koji u potpunosti odgovara indeksnoj korpi po strukturi hartija i njihovom procentualnom učešću u toj korpi. Za one koji nemaju dovoljno sredstava mogu pristupiti skraćenom indexu tj. izboru određenog broja hartija od vrednosti iz indexne korpe.

Pristup upravljanja portfeljom može biti: a) **Pasivno upravljanje** što podrazumava strategiju “Kupi i drži“ b) **Aktivno upravljanje** podrazumeva komponovanje portfelja izborom hartija od vrednosti sa ciljem da se postignu rezultati bolji od kretanja indexa.

**VAŽNA NAPOMENA:** Navedena realizacija investicione strategije je okvirna, a konkretna realizacija zavisi od konkretne ponude na finansijskom tržištu i odgovarajućeg trenutka, uzimajući u obzir sve rizike navedene u tački C.

### **C. NIVO RIZIKA koji preuzimaju učesnici u trgovanju finansijskim instrumentima**

1. Učesnici u trgovanju, posedovanjem finansijskih instrumenat preuzimaju sledeće rizike:

- A. Rizik tržišta
  - B. Rizik promene deviznog kursa
  - C. Rizik nivoa inflacije
  - D. Rizik grane delatnosti preduzeća
  - E. Rizik performansi preduzeća
  - F. Rizik likvidnosti akcija odnosno mogućnosti prodaje i kupovine
2. Cene hartija od vrednosti, posle realizacije Klijentovog naloga, mogu značajno da porastu ili padnu.
3. Klijentu bi trebalo da bude poznato da se vrednost njegove imovine može i smanjiti, kao posledica preuzetih rizika.